

עשרה יוחסין פרק רביעי קידושין

עב.

1. ויגל מלך אשר את ישראל אשרה ויחם בחלה ובחבור נהר גזון ויערי מקדי:

מלכים ב יח יא

2. וארו חיה אחרי תניקה דמיה לרב ולשטר חד דקמת ותלת עלעין בפמה בין שנה וכן אמרין לה קומי אבלי בשך שגיא: דיאל ז ה

גליון הש"ס

תוס' ד"ה בין וכו' וצ"ל דשני פקודות הן. עין ערוכין דף יט ע"א מ"ה א"ס בין הנכרות:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ומלת וכו' נחיה הראשונה שנמרה וכו' והיא צבל וקשי צומה כלי' ודכ"י:

לעני רש"י

איש"א [אשרי"י]. שדה ערבות. ביב"ר ויב"י"ו. ברכת דגים.

והאידינא הוא ליוה פרסאי. שלקחיהו ממקומו וצנאוהו למעלה מאקרא ולהכי לא זעוי למתח פרט עד היכן לפי שפרט נופל צדקל ועוד צבל מושכת למטה ממנו עד אפמיא תמאה כדאמר לעיל: להך גיסא דפרט עד היכא. צשפתה כלפי מערב עד היכן מתפשט רחבה של צבל: מאי דעסך. צבאת לישאל: משום צירס. שמה צירס שיוצבת בהך גיסא מיזעיא לך: מייחסי דפומצדיסא. שהיא צין שמי הנהרות מצירס נסבי ש"מ מוחזקין הם זה בחזקת יוסם: כמחלוקת ליוחסין. צארכה ורחבה של צבל: קד מחלוקת לגיטין. דקיימא לן (גיטין דף ג.) המציא גט משאר ארעות לריך שיאמר בפני נכתב וצפני נחתם לפי שאין בקיאות נשמה והמציא גט מארץ ישראל לצבל אינו לומר לומר וצבל הרי היא כארץ ישראל לגיטין אף שהם היו חכמים ובקיאות לשמה: עד ארצא טניינא. אגם של קניס וערבה שקורין ארש"א: טניינא דגישרא. שני אגמים היו למטה מהגשר זה למטה מזה: חביל ימא. שם מקום: סנילחא דצבל. מכלילא ומתארתה של צבל ליוחסין: שוניא וגוביא וצנאורא. מקומות הם: סנילחא דחביל ימא. תפארת של חביל ימא: איתסא צעא מייניסו. כתייב לא נתערבו צהם אצל הקול ילא על ידי ששאל כותי אחד אשה מהם אצל הם לא נתנו לו. ויש אומרים רב פפא צעא מייניסו איתתא ולא יבדי ליה לכך היה מוציא עליהם שמן פסול וקשה צעיני לומר כן: כנולה. פומצדיסא קרי גולה צראש השנה (דף ג.ג.): מאיסי דקריא. מקום על נהר פרט למעלה: מכל המקומות הנזכרים למעלה: והאמר ר' יוחנן. לעיל (י) מיתסותא צבל צפרת עד מעברתא דגדמא ותו לא: אמר אביי רצועה נפקא. צאלכסון ממעברתא דגדמא ומקפת את הפסולין עד מעלה מאיסי דקירא שהיא מן הפסולין ושוט משוט צפי רצועה על פרט: חלוון. נהר: ויחסם צחלה וצחצו. צעשרת השצטיס שהגלה סנחריב משמעי: ופולן לפסול. כל מקום שגלו השצטיס נטמעו עוצדי כוכבים צצותיהם ועוצד כוכבים ועצד הצא על צת ישראל אפילו למ"ד (יבמות דף מה.) הולד ממזר לא הוי פגום מיהא הוי:

להך גיסא דפרת עד היכן. פי' צקונטרס להכי לא זעוי למתח פרט עד היכא לפי שפרט נופל צדקל ועוד צבל מושכת למטה ממנו עד אפמיא תמאה כדאמר לעיל: איתתא בעא מינייהו ולא יהבו ליה. ולכן הוציא עליהם לעו וי"מ דקאי ארצ פפא ולא נהירא דמ"ו שיעלה צעמנו של אומנו לדיק להוציא לעו עליהם שלא צין: בין הנהרות הרי היא כנולה ליוחסין. וצריך לומר דשני מקומות הן דאי משום צדקל ופרט לא הוי צעי גמרא ופי צין הנהרות מאי הוי דפשיטא לכולי עלמא דמייחסי דלעיל נמי לא זעוי אלא מן הצדדין אצל צין הנהרות פשיטא ליה דמיוחסין הן: היום

שוניא וגוביא תכילתא דחביל ימא רבינא אמר אף ציצורא תניא נמו הכי חנן בן פנחס אומר חביל ימא תכילתא דבבל שוניא וגוביא וציצורא תכילתא דחביל ימא אמר רב פפא והאידינא איערבי בהו כותאי ולא היא איתתא הוא דבעא מינייהו ולא יהבו ליה מאי חביל ימא אמר רב פפא זו פרט צדבורסי ההוא גברא דאמר להו אנא מן שוט מישוט עמד רבי יצחק נפחא על רגליו ואמר שוט מישוט בין הנהרות עומדת וכי בין הנהרות עומדת מאי הוי אמר אביי אמר ר' חמא בר עוקבא אמר רבי יוסי בר' חנינא בין הנהרות הרי היא כנולה ליוחסין והיכא קיימא אמר ר' יוחנן מאיסי דקירא ולעיל והא אמר רבי יוחנן עד מעברתא דגיומא אמר אביי רצועה נפקא אמר רב איקא בר אבין אמר רב הננאל אמר רב חלוון גיהונד הרי היא כנולה ליוחסין א"ל אביי לא תציתו ליה יבמה היא דנפלה ליה התם א"ל אטו דידי היא דרב הננאל היא אזיל שייולה לרב הננאל אמר להו הכי אמר רב חלוון גיהונד הרי היא כנולה ליוחסין ופליגא דר' אבא בר כהנא ר' אבא בר כהנא מאי דכתיב ויחם בחלה ובחבור נהר גזון וערי מדי חלה זו חלוון חבור זו צדרייב נהר גזון זו גינוק ערי מדי זו חמדן וחברותיה ואמרי לה זו גהונד וחברותיה מאי חברותיה אמר שמואל כרך מושבי צחוסקי ורומקי אמר רבי יוחנן וכולם לפסול קסלקא דעתא מושבי היינו מושכני והאמר ר' חייא בר אבין אמר שמואל מושכני הרי היא כנולה ליוחסין אלא מושבי לחוד ומושכני לחוד ותלת עלעין בפומה בין שיניה אמר רבי יוחנן זו חלוון הדייב וצייבין שפעמים בולעתן ופעמים פולטתן וארו חיזא אחרי תנינא דמיה לרוב צתני רב יוסף אלו פרסיים שאוכלין ושותין כדוב ומסורבלין כדוב ומגדלין שער כדוב ואין להם מנוחה כדוב ר' אמי כי הוה חזי פרסא דרכיב אמר היינו דובא ניידא א"ל רבי ללוי הראני פרסיים אמר ליה דומים לחיילות של בית דוד הראני חברין דומין למלאכי חבלה הראני ישמעאלים דומין לשעירים של בית הכסא הראני תלמידיו חכמים שבבבל דומים למלאכי השרת כי הוה ניחא נפשיה דרבי אמר הומניא איכא בבבל כולה צעמונאי היא צמסגריא איכא בבבל כולה דממוזירא היא בירקא איכא בבבל שני אחים יש שמחליפים גשותיהם זה לזה בירתא דסמאי איכא בבבל היום סרו מאחרי המקום דאקפי פירא כבוורי בשבתא ואזיל וצדו בהו בשבתא ושמתניהו ר' אחי ברבי יאשיה ואישתמוד אקרא דאגמא איכא בבבל אדא בר אהבה יש בה היום

והוא עלעין צפומה. צחיה (א) השניה שנמרה דיאל כתיב והיא צבל: צפומה צין שיניה. צפומה משמע מצפנים צין שיניה משמע שכוללות מצחון: צולעסן. מושלת עליהם: ומסורבליס כדוב. צעלי צשר. לשון עזי ושומן הוא וצעלמא (שבת דף קא:) נמי אמרי' קטן מסורבל צבשר המלוכש צבשר ככרבל: דוב אין לו מנוחה כשהוא קשור הולך וצא תמיד סביבותיו: דובא ניידא. דוב נודד: הראני פרסיים. צעל משלות ודומיות היה לוי וקאמר לו רבי משול לי פרסיים למה הם דומים: כחילוט של צים דוד. גבורים: צבנין. אומה הסמוכה לפרסיים ומשחיתים הם וטרפנים הם יותר מפרסיים: לשעירים. מלוצשים שחורים ודומים לשדים: דומים למלאכי השרת. לצושים לצנים ועטופים כמלאכי השרת וכתוב (יחזקאל ט) והאיש לצוש הצדים. והכי נמי אמרינן צצמה מדליקין (שבת דף מה:) על רבי יהודה שהיה מתעטף ויוצד צצדינים המלויצין ודומה למלאך כו' וצנדרים (דף כ:) נמי אמרינן מאל מלאכי השרת רצנן ואמאי קרי להו מלאכי השרת משום דמלויצין כמלאכי השרת צמלצושים נאים: כי קא ניחא נפשיה. נזרקה נצואה צפומיה: הומניא. עיר שמהה קד: מסגריא. עיר היא וכל הנך כולהו מקומות נינהו: צירסא דסטיא. על שם שסרו מאחרי המקום ופירש רבי היאך סרו: דאקפי פירא כדוורי ואזיל וציידי צצפסא ושמתניהו וכו'. הציף הציצר דגים הרבה והלכו וצדו: דאקפי הציף כדמתרגמינן ויץ הברזל (מלכים ב ג) וקפא פרוצא: פירא. צירכה עשויה לגלגל דגים וצלע"ו ציצ"ר: ואישתמוד. נשתמדו: היום

מוסף רש"י

וכולם לפסול. רובן ממוזים שנטמעו עשרת השצטיס בעובדות כוכבים (ל"ל צנת עשרת השצטיס עובדי כוכבים) וצניין הרי הן כשאלים ויהא צהן אקור ממזרח, והן לא מהרו ושאאו זה אחותו או צנו והרי הן ממרים ויבנות צ"י. שפעמים בולעתן ופעמים פולטתן. ג' מדעות היו תמיד מורדות צה ומשלימות עשה (דיאל ז ה.) רארר. והנה, אחרי צחמת (ע"ז ג.) ומסורבלין. מלוכשין צבשר (מגילה יא.) שמעיס כמו (שבת קלא:) קטן המסורבל צבשר, ולשון מלוכש הוא כמו (דניאל ג) כפיתו צכרצליהו (ע"ז ב.) ואין להם מנוחה כדוב. דוב אין לו מנוחה אלא הולך וכל כל עשה (שם.)